

De JOVD, voor mij onvergetelijk

De auteur van dit mooie boek over de geschiedenis van de JOVD, Ewout Klei, vroeg mij het voorwoord te schrijven. Een eervolle taak voor de huidige erevoorzitter.

Wat doe je dan? Je gaat in je verleden graven. Je bladert je archief en oude foto boeken door. Je herleest de stukjes die je indertijd in de *Driemaster* schreef. En ik kreeg de eerste concepthoofdstukken te zien. Dan weet je het allemaal weer.

Schoon bureau, papier en pen. Eerst de ochtendbladen nog gelezen. Blij verrast in *de Volkskrant* door een goed stuk van Tom Leijte, de huidige landelijk voorzitter van de JOVD, over het parlementair debat van vandaag de dag. Heel anders dan vroeger in die oude vergaderzaal, waar de politieke spanning echt voelbaar was. De arena, het schouwspel, het gevecht. Titanendebatten waren er toen, schreef Tom Leijte. Ik zie ze nu weer terug in mijn geheugen.

De JOVD is voor mij, mijn ontwikkeling, mijn zelfvertrouwen, mijn vreugde in het leven, van grote betekenis geweest. In 1961 werd ik lid. Meegenomen naar een vergadering in Laren door Reinier Heyting. Wij studeerden allebei in Amsterdam. Aan de Gemeentelijke Universiteit, nu de UvA. Politieke- en sociale wetenschappen. De roodste faculteit van die rode universiteit. De jaren zestig kwamen eraan.

Die eerste samenkomst was het begin van mijn politieke en organisatorische activiteiten. De penningmeester van de JOVD-afdeling 't Gooi hield er mee op. Hij moest zich nu echt eens aan zijn studie wijden. Een opvolger was er niet. Toen zei een van de ongeveer acht aanwezigen tegen mij: wil jij het niet doen? Ik was nog niet eens lid! Prachtig vond ik het, ook tot mijn eigen verbazing. Met kloppend hart reed ik na afloop van die opgewekte samenkomst naar huis,

met de financiële papieren en het aanwezige kasgeld in een blikken sigarendoos onder de snelbinders op m'n krakkemikkige fiets.

Ik heb in die JOVD enorm genoten. Veel plezier gehad. Vrienden gemaakt. Veel geleerd. Werken in een bestuur. Stukken leren schrijven. Leren debatteren. Spreken in het openbaar. Mijn eerste 'grote' speech hield ik op de Algemene Vergadering in het najaar van 1961. In Arnhem. Daar naartoe, met mijn vriendinnetje van toen, per automobiel van m'n vader: een oude lichtgroene Opel Kapitein. Logeren bij leden van de vvd daar. 's Avonds, na het diner en voor het feest, gesproken. Onderwerp: het voorstel dat de kleine afdelingen per lid minder aan het hoofdbestuur moesten afdragen dan de grotere. Mijn sociale gezicht dus getoond. Ik had m'n speech goed voorbereid. Niet te lang, een inkeiler en een gevoelig slot, hier en daar een relativerende grap. De secretaresse van de afdeling had die mooi uitgetypt en zelfs in de kantlijn af en toe 'applaus' gezet. Het werkte ook nog!

Maar mijn grote vreugde beleefde ik pas toen ik met mijn vriendinnetje over de dansvloer hopste en terzijde van algemeen secretaris Hans Dubbeldam, toen al een jaar of dertig, kwam. Hij knikte mij toe en zei: 'Goed gedaan.' Wat was ik apetrots.

Over mijn verdere reilen en zeilen in onze JOVD schrijf ik niet. Lees het boek van Ewout Klei. Eén uitzondering. Die betreft de verhouding tussen de vvd en de JOVD. Die was soms gespannen, vooral als de JOVD de vvd-top kritiseerde. Achteraf snap ik dat wel, maar ik vond de vvd wel erg licht geraakt. Komisch. Gedenk de beroemde woorden van de eerste erevoorzitter, professor Oud, de beste fractievoorzitter van de vvd ooit. Gevreesd en gerespecteerd in de Tweede Kamer. De man die de eerste grote doorbraak van de vvd wist te bereiken. Bij de Kamerverkiezingen in 1959. De vvd ging toen van 13 naar 19 zetels! Voor die tijd een aardverschuiving. Lijsttrekker Oud was toen 72 jaar. Twee jaar daarvoor was hij erevoorzitter van de JOVD geworden. Oud hield een prachtige toespraak. Met lof voor de JOVD. Met zijn beroemde uitspraak: 'In het liberale uurwerk is de vvd de reguleur, zonder welke het uurwerk onregelmatig zou lopen. Maar de JOVD is de veer, zonder welke het uurwerk stil zou staan.' Ik noemde al het JOVD-congres in 1961 in Arnhem. Een

roerig congres. Een felle discussie over de verhouding tussen de vvd en de JOVD. De motie-Hoogendijk. Lees hoofdstuk 2 van dit boek erop na.

Van nog dichterbij maakte ik toen ik vicevoorzitter was een andere rel mee. De weigering van oud-JOVD'er en Amsterdams vvd-raadslid Hans Gruijters naar het huwelijk van prinses Beatrix te gaan, met de – inderdaad niet zo behoorlijke – verklaring: 'Ik heb op die dag wel wat beters te doen.' Het bureau van de vvd werd overstroomd met boze brieven uit de achterban. Weg met die man, was de lijn. De JOVD nam Gruijters in bescherming. Gruijters ging weg en richtte, samen met Hans van Mierlo, d'66 op. Dat heeft ook in de vvd en de JOVD heel wat spanning gegeven. Een aantal vooraanstaande leden werd lid van deze nieuwe partij. Met hen bleef ik goed banden bewaren, ook toen ikzelf lid van de vvd bleef.

Mooi vonden we het in het hoofdbestuur van de JOVD ook steeds het rumoer in de pers als wij weer eens een kritische verklaring naar buiten lieten gaan. Binnenskamers, tijdens de jaarlijkse etentjes met de liberale topfiguren, toen Van Riel, Toxopeus en Geertsema, werd over dat gedoe nooit gesproken. Het was eigenlijk altijd spannend en gezellig.

Het is die combinatie van aan politiek doen en tegelijk plezier hebben, die voor mij de JOVD een onvergetelijk gebeuren heeft gemaakt. Dat gun ik de JOVD'ers van nu ook.

Uw erevoorzitter, Hans Wiegel

Hans Wiegel was van 1965 tot 1966 landelijk voorzitter van de JOVD.